



БИЛТЕН
Број 1
31. 01. 2018.



026/4711-035, E-mail:info@psssd.org.rs
11431 Колари, Железничка бб, Смедерево
Саветодавна служба

Садржај:

<i>Tartrina deformans</i> -проузроковач коврцавости листа брескве.....	3
Саветодавац: Жаклина Младеновић	
Значај разривања.....	4
Саветодавац: Драгомир Радић	
Органска производња-значај и шансе.....	4,5,6
Саветодавац: Вида Евстратиев	
Климатске промене и њихов утицај на пољопривреду.....	6,7,8
Саветодавац: Славица Стојкић	
Упис у виноградарски регистар.....	8,9
Саветодавац: Биљана Николић	
Цене са сточне и зелене пијаце.....	10,11,12

ТИРАЖ 300

***TAPHRINA DEFORMANS* - ПРОУЗРОКОВАЧ КОВРЦАВОСТИ ЛИСТА БРЕСКВЕ**

Коврцавост листа је најчешћа болест брескве и нектарине. Јавља се редовно сваке године, а јачина напада зависи првенствено од временских услова у периоду отварања пупољака. Узрочник болести је гљива *Taphrina deformans*. Презими на деблу, и на гранама брескве и у пролеће напада младе, тек развијене листиће. Зарази посебно одговара кишовито време (јер кишне капи шире гљивицу по читавој крошњи) и хладно време (јер листови спорије расту). Када листови достигну пуну величину, гљивица више не шири заразу.

Симптоми напада су врло карактеристични- долази до коврцања листова који на крају поцрне, суше се и опадају (дефолијација). Биљка након тога ствара нове листове, али на тај начин троши превише хранива и сваке године све више слаби, док на крају потпуно не пропадне. Биљке које су изгубиле доста лишћа треба прихранити, потребно је и проредити број плодова на гранама да би воћка задржала своју виталност.

Будући да гљива зарази листове док су још млади, а тек касније се појаве симптоми, често се заборави на време реаговати и правовремено обавити хемијску заштиту. Једном када симптоми напада постану видљиви, коврцавост листа се **НИКАКВИМ** прскањем не може сузбити.

Заштита фунгицидима врши се искључиво превентивно. Обавезно је урадити зимско прскање препаратима на бази бакра. Када се појаве зелени листови, не сме се прскати бакреним препаратима због њиховог фитотоксичног деловања. Док листови не достигну своју пуну величину, препоручују се препарати на бази дитианона и додина. Временски размаци третирања зависе од климатских услова и фенофазе биљке и фенофазе биљке па се пре примене саветујте са стручним лицима у пољопривредној стручној служби.

У наредном периоду треба обавити превентивни третман препаратом на бази бакра, а у засадима где је дошло до кретања вегетације **зелена тачка** обавити третман неким од препарата дитианона, цирама, додина, дакофло.



Taphrina deformans на листу



Taphrina deformans на плоду

Саветодавац: Жаклина Младеновић

ЗНАЧАЈ РАЗРИВАЊА

Циљ разривања земљишта је побољшање његовог водног, ваздушног и топлотног режима, а са тим и повећање његове плодности. Разривањем се разбија непропусни слој познат као плужни ђон, или глиновити хоризонт, чиме се повећава присуство ваздуха и воде у дубљем слоју. Повећава се порозност, јер се формирају шупљине – макропоре, које могу да служе и за акумулацију падавинских вода. Тако се у влажним зимским месецима вишак воде са површине пропушта у акумулира у дубљим слојевима земљишта, чиме се спречава забаривање земљишта. У време суше добро развијен коренов систем у растреситом земљишту користи воду из дубљих слојева када је биљкама најпотребније. Разривање се врши на дубини 40-60 цм или више по потреби. Приликом рада разривачких оруђа земљиште се не преврће, не формирају се слојеви и разори, површински слој је раван, смањен је број прохода и гажења. Разривачи су као оруђе врло просте конструкције, немају скупе делове и не захтевају компликовано одржавање. Називају се још и чизел плугови, грубери, рипери, подривачи итд. Могу да раде и у превише сувом земљишту када плугови то не могу. Најбоља брзина рада је 3-9 км/час. Ово оруђе захтева велику снагу трактора, по правилу преко 80-100 киловата. Ефекти разривања имају продужено дејство, па га треба применити сваке треће или четврте године. У току рада разривача биљни остаци са површине се делом унесу у дубље слојеве земље а делом остају на површини, што је у складу са добром праксом конзервацијске обраде земљишта.

Саветодавац: Драгомир Радић

ОРГАНСКА ПРОИЗВОДЊА-ЗНАЧАЈ И ШАНСЕ

Од марта 2012. година, када је добила статус кандидата за чланство у ЕУ, Србија улаже велике напоре да осавремени своју привреду, а једно од поља на којима су потребна значајна прилагођавања је и сектор пољопривреде. Заједничка пољопривредна политика (ЗПП) Европе уређује тржишта и механизме за многе пољопривредне производе, а интегрисање пољопривреде Србије у ЗПП представља вишеструки изазов.

Иако конвенционална пољопривреда још увек чини окосницу пољопривредно-прехрамбене индустрије у свим европским земљама, органска пољопривреда постаје њен важан саставни део. То је проистекло не само из веће осетљивости потрошача у односу на питања заштите животне средине и бољих државних програма, већ из тога што је индустрија препознала да се ту формира велики и веома профитабилни сегмент тржишта. Тржиштима органске хране у целом свету владају и управљају исти економски принципи као и у другим секторима. Тражња расте много брже него домаћа понуда. А управо овај тренд наводи привреду да потенцијале производње органске хране преведе у извозне могућности. Србија,

која има пољопривредног земљишта у изобиљу и дугу агроиндустријску традицију, може с разлогом очекивати да ће ове предности претворити у извозне шансе и да ће удахнути нову снагу домаћем тржишту.

Србија има изузетне еколошке, климатске и техничке услове да, поред традиционалног јагодастог и осталог воћа, производи поврће, житарице и уљарице из органске производње, које су веома тражене на међународном тржишту. Међутим, газдинствима која се баве органском производњом потребна је помоћ при набавци одговарајуће механизације, других техничких средстава и капитала како би подигли производну ефикасност до нивоа који им обезбеђује конкурентност на националном, регионалном и тржишту ЕУ. Стога је коришћење Инструмента претприступне помоћи за рурални развој (ИПАРД) главна шанса за сектор органске производње у Србији, а ИПАРД програм је усвојен од стране Европске Комисије почетком ове године, и први позиви за коришћење ових средстава кренуће почетком 2016.године. Уз инвестициону подршку ИПАРД-а и произвођачи и прерађивачи могу започети са подизањем ефикасности производње и постепеним јачањем улоге своје земље у сектору органске производње Европе.

Шта је још потребно за развој органске пољопривреде у Србији? Органска производња (еколошка, биолошка, алтернативна), спада у нове, специјалне технике гајења, која је настала као реакција на еколошку деградацију, погоршање квалитета хране и угрожавање здравља људске популације. Сматра се да је потребно од три до седам година да се извесне технолошке иновације уведу у производњу. Дакле, неопходно је константно радити на упознавању и јачању свести произвођача (као и потрошача) са значајем и могућностима органске пољопривреде и органских производа, како би се њен обим повећао.

Органска пољопривреда је производња пољопривредних производа уз избегавање синтетичких материја, па та производња не штети здрављу људи и животиња, а преко правилног коришћења природних ресурса дугорочно одржава продуктивност агроекосистема и не оштећује природне екосистеме.

Органска пољопривредна производња задовољава строге стандарде у складу са међународним нормама и начелима, где се сертификатом гарантује да је производња у складу са строгим и јасним процедурама, тј. сертификатом се гарантује одређени квалитет.

Органска производња заснива се на природним процесима и употреби органских и природних минералних материја. Материје хемијско-синтетичког порекла (минерална ђубрива, средства за заштиту биља, регулатори раста у сточарству и адитиви за сточну храну) се не могу користити, осим у случајевима утврђених законом о органској производњи и органским производима. Органски стандарди забрањују употребу генетски модификованих производа.

Органска производња доприноси унапређењу здравља и продуктивности узајамно зависних заједница живота земљишта, биљака, животиња и људи. Она пружа заштиту природних ресурса од загађења, дугорочно повећава и одржава плодност земљишта, чува биодиверзитет (велики број разних врста).

Органска храна је здравствено безбедна, доброг укуса и мириса, високе хранљиве вредности за људе и животиње, не садржи узрочнике бројних опаких болести. Органска пољопривреда помаже руралне заједнице, јер нуди алтернативно тржиште органских производа по релативно приступачним ценама. Она пружа велику могућност брендирања производа као и промоцију агротуризма. Ствара се мотив за удруживање произвођача како би се ефикасније користила оруђа за рад. Производња здравствено безбедне хране у систему органске производње представља будућност светске пољопривреде. Зашто не би била и будућност српске пољопривреде?

Саветодавац: Вида Евстратиев

КЛИМАТСКЕ ПРОМЕНЕ И ЊИХОВ УТИЦАЈ НА ПОЉОПРИВРЕДУ

Клима се одувек мењала. Озбиљне промене на глобалном нивоу уочене су још средином 19. века, са индустријализацијом (већа концентрација CO₂-виша температура).

Климатске промене се конкретно огледају у промени (порасти или опадању) температура на годишњем нивоу, промени (неравномерном) распореду падавина (суше, поплаве) и великим колебањима климатских фактора и екстремним климатским условима (град, торнада, урагани). Предвиђања су да се у будућности може очекивати даљи пораст температуре, промене количине и распореда падавина, појава екстремних климатских догађаја, а пољопривреда је сектор који највише трпи ефекте климатских промена.

Утицај (последике) климатских промена у пољопривреди су добро познати али свест о проблемима и последицама је и даље недовољно развијена, улагања у решавање проблема несразмерна, а системска истраживања заступљена само у најразвијенијим земљама.

Ефекти промене климе у пољопривреди виде се на гајеним биљним врстама, сточном фонду, хидролошком билансу, трошковима производње, производним ресурсима и другим компонентама агроекосистема.

У пролеће 2012 .године након снежних падавина настале су поплаве у Србији у којима су уништени многоробојни усеви у пољима. Процењује се да су поплаве до 2013. године (за задњих 5 година) проузроковале штету у вредности око 100 милиона еура. Април, мај 2014. године доносе нове поплаве (око 90.000 ха ораница поплављено), јун и јул месец са обилном количином падавина (норанцаст степен приправности за 31. јул, са преко 40-50 мл/м² падавина), продуктивност смањена на парцелама под усевима који нису били обухваћени поплавама (до 40%), експанзија већ постојећих проузроковача болести и појава нових (жилогриз који је изазвао оштећења и вађење стабала вишње на око 1000 ха у топличком

крају), ширење коровских врста ван досадашњих ареала распрострањености.... колике последице ће бити тек остаје да се види.

Климатске промене утичу и на водне ресурсе. Због седмомесечне суше 2012. године слаби токови река у Србији (на историјском минимуму) нису били забележени од 1926. Већи број климатских модела предвиђа да би због промена у годишњој суми падавина могло доћи до смањења вишегодишњег просечног протока водотокова (до 2020. за 12,5%, а до 2100 за 19%), што би смањило потенцијале за наводњавање.

На глобалном нивоу предвиђа се повећање температуре до краја века од 1-5 степени, а осматрања средњих годишњих температура ваздуха у последњих 50 година показују пораст на територији читаве Србије, за коју се предвиђа (по оптимистичком сценарију) повећање од 2,4 до 2,8 °C до краја овог века.

Шта се може урадити у Србији? Уочити где су најизраженије промене и проблеми, радити на адаптацији климатских промена и ублажавању последица проблема, допринети смањењу климатских промена на локалном и глобалном нивоу.

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, у складу са потребом дефинисања дугорочне политике и процесом интеграција у ЕУ израдило је Нацрт Стратегије пољопривреде (2014-2024) са посебним поглављем посвећеним климатским променама. Стратегија пружа подршку мерама адаптације дугорочним и краткорочним.

Краткорочне мере адаптације:

- Процена осетљивости производних система на климатске промене;
- Прилагођавање технологије производње измењеним условима (календар радова, време сетве, поправка физичко-хемијских особина земљишта, повећање водног капацитета земљишта, модификовање структуре сетве и праксе коришћења импута, спровођење малчирања и мере заштите од ерозије, интензивније коришћење постојећих система за наводњавање и система противградне заштите, коришћење заштитних мрежа против града, мрежа за сенчење, итд);
- Изградња секторских планова адаптације, унапређење међусекторског планирања;
- Управљање водним ресурсима;
- Изградња система агро-метеоролошких осматрања и прикупљања података, система раног предвиђања појаве суше, болести, итд.

Дугорочне стратешке мере адаптације:

- Крупне структуралне промене у начину коришћења земљишта (замена култура које се карактеришу високим сезонским варирањем приноса културама које су мање продуктивне, али остварују стабилније приносе);
- Изградња инфраструктуре за одводњавање / наводњавање;

- Гајење нових биљних врста, селекција нових сорти и хибрида са наглашеном толерантношћу према измењеним условима спољашње средине;
- Јачање свести о значају климатских промена и неопходности примене мера адаптације;
- Јачање институционалних капацитета;
- Унапређење саветодавне службе за рад на мерама адаптације у односу на климатске промене.

Климатске промене су реалност. Неопходно је прилагођавање и ублажавање у пољопривреди, а јачање свести о последицама свакодневна је обавеза почев од државе па до пољопривредних произвођача.

Саветодавац: Славица Стојкић

УПИС У ВИНОГРАДАРСКИ РЕГИСТАР

На основу Закона о вину и Правилника о виноградарском регистру произвођачи грожђа морају да се упишу у Виноградарски регистар и пријаве податке о својим виноградима. Основни циљ је да се тачно утврде површине под виновом лозом, са свим својим карактеристикама и специфичностима и производни потенцијал, што уједно представља обавезу у процесу усклађивања са стандардима ЕУ.

Обавезу уписа у Виноградарски регистар имају сва физичка и правна лица, односно предузетници који имају у власништву, закупу или другом облику својине 10 и више ари винограда, као и сви виноградарски који имају мање од 10 ари винограда, а своје грожђе стављају у промет.

Потребна документација се односи на документацију о катастарским подацима, извод из листа непокретности, копије планова парцела, као и извод из Агенције за привредне регистре, за правне субјекте.

Процедура уписа започиње подношењем захтева. Захтев се подноси на Обрасцу ВВ1- Захтев за упис у Виноградарски регистар, који су произвођачи добили уз документацију за обнову регистрације од Управе за трезор.

Сваком произвођачу грожђа приликом уписа у Виноградарски регистар додељује се регистарски број и издаје извод из регистра са бројем виноградарске парцеле и графички приказ тих парцела.

Произвођач грожђа може да има само један регистарски број. Регистарски број који је једном додељен произвођачу грожђа не може бити додељен неком другом произвођачу грожђа у случају његовог брисања из регистра.

Произвођач се брише из регистра ако поднесе захтев за брисање на основу одлуке о престанку обављања делатности. Брисање може бити покренуто и по службеној дужности.

Ако дође до промене у регистар се уписују промене у року од 15 дана од дана настале промене. Промену података о годишњој производњи грожђа са родних виноградских парцела, у циљу одређивања производног потенцијала, произвођач грожђа пријављује Министарству сваке године након бербе.

За све ближе информације произвођачима грожђа су на располагању институције: Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, нека од шест најближих канцеларија Стручне организације за вођење Виноградарског регистра „Центар за виноградарство и винарство Ниш“ као и Пољопривредне саветодавне и стручне службе Републике Србије. Уписом у Виноградарски регистар остварује се:

-право на субвенције од стране МПШВ

-право на кредите

-неизбежан услов да би вино могло да добије ознаку географског порекла. Региструјте свој виноград!

Саветодавац: Биљана Николић

НАПОМЕНА:

Обавештавамо пољопривредне произвођаче који желе да продају своје производе преко портала www.агропонуда могу се обратити саветодавцима ПССС Смедерево, лично или на телефон службе.

Cene povrća - zelene pijace u Srbiji za period 01.-07.01.2018. godine

Jedinica mere din/kg	CENTRALNA SRBIJA										VOJVODINA					DONTIMNE CENE									
	Beograd	Kalenic	Beograd	Skadarlija	Čatak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	NIS	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zaječar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica	Sabotica	Zrenjanin	Srbija	CENTRALNA SRBIJA	VOJVODINA	DONTIMNE CENE
Brokoli (Broccoli)	260	250	150				200	180	200						250	90						250			
Karfiol (Cauliflower)	220	150	100	80	120	150	120	120	120						200							120	120		
Krastavac-saladni (Cucumber for salad)	200	150					100	150	160	120	70	150			200							150	150		
Krompir (Potato)	60	70	40	40	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	60	40	40					50	50		
Kupus (Cabbage)	40	30	20	30	40	30	40	30	40	30	40	40	35	40	40	30						40	40		
Luk beli (Garlic)	600	500	600	600	500	400	350	500	500	400	500	400	500	500	500							500	500		
Luk-cmi (Onion)	80	60	60	40	50	40	50	50	50	50	60	40	50	60	80	60						50	50	60	
Paprika-babura (Pepper-babura)	300	250					200																		
Paprika-ostala (Pepper-other)	250	250					100	220				200													
Paprika-slija (Pepper-shija)	200	200	300																			200	200		
Paradajz (Tomato)	200	180							150	70	200	250			200							200	200		
Pasulj-beli (Beans white)	400	350	250	200	300	300	300	200	300	250	250	200										250	250		
Patlidžan (Eggplant)	300	250							280	250												250	250		
Pražiluk (Leek)	60	80	60	60	100	80	60	100	80	100	120	100										100	100		
Spanać (Spinach)	120	100	100	100	120	80	100	150	120	80												100	100		
Tikvica (Zucchini)	200	200	180				200	170	250	200					200							200	200		
Zelena salata-komad (Lettuce-piece)	50	50	20	20	30	40	40	25	30	40	40	25	30	50	40							50	30		
Sargarepa (Carrot)	80	70	50	60	60	60	60	60	60	60	50	50	70	70	60							60	60		

Cene voća - zelene pijace u Srbiji za period 01. - 07.01.2018. godine

Jedinica mere din/kg	CENTRALNA SRBIJA												VOJVODINA					DOMINANTNE CENE				
	Beograd Kalenic	Beograd Skadarlija	Cacak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	NIS	Pirot	Pozarevac	Smederevo	Vranje	Zaječar	ikinda	Novi Sad	Pancevo	Sombor	S. Mitrovica	Subotica	Zrenjanin	SRBIJA	CENTRALNA SRBIJA	VOJVODINA
Banana (Banana)	140	130	110	120	130	130	140	150	120	120	120	150	140	120	140	120				120	120	
Grejpfrut (Grapefruit)	150	130		140	150	180	130	120					140	150						150	150	
Grožđe belo-ostale(Grapes white other)	300	300																		300	300	
Jabuka-A(dared)(Apples-dared)	80	60	50	70			80	80	120	40	60	100		50						80	80	
Jabuka-Delicious zlatni (Apples- Golden Delicious)	80	80	60	70			80	80	120	60	60		80							80	80	
Jabuka-Green Smit (Apples- Granny Smith)	80	80	50				80	80	80			110		80						80	80	
Jabuka-ostale(A pples-other)	80	150	50		80			50	50	50	60	80		50						50	50	
Kivi (Kiwi)	250	250		180	200		200	100	150	180			230	170								
Kruška (Pear)	150	150		150	180	150	170	200	160				150							150	150	
Limun (Lemon)	180	150		170	150	130	140	150	200	140	160	160	150	150		150				150	150	150
Mandarina (Tangerine)	180	150		90	130	130	100	150	120	140			160	130						130	130	
Orah (Walnut)	1000	1200	1100	900	1000	1000	1000	1000	700	700	1200	900	900	800						1000	1000	
Pomorandža (Orange)	150	120		90	120	100	100	130	70	100	130		150	120						100	100	

Cene žive stoke - stočne pijace u Srbiji za period 15. - 21.01.2018. godine

Jedinka mere din/kg	Težina/ Rasa uzrast	Centralna Srbija										Vojvodina						Dominantna cena - Srbija		
		Beograd	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Nis	Pirot	Pozarevac	Smederevo	Vranje	Zaječar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S. Mitrovica		Subotica	Zrenjanin
Blkovi	>500kg SM				250															
Dviske	sve težine sve rase	240	200	150	130															
Jagnjad	sve težine sve rase	330	300	280	300	280	340	300	300	300					290	270	280			300
Jarad	sve težine sve rase		170	200	200	230	220		240						220	230				
Junad	350-480kg sve rase								240						230	230				230
Junad	>480kg sve rase																			150
Koze	sve težine sve rase			120		150	110									140				150
Krave za klanje	sve težine HF																			150
Krave za klanje	sve težine SM				170				150	140										120
Krmače za klanje	>130kg sve rase		160	130	120	120														150
Ovca	sve težine sve rase	170	160	120	120	160	150	120	170						120	130	120	160		120
Prasad	16-25kg sve rase	300	300	280	260	270	280	280	300	260	250				260	300	280	270		280
Prasad	<=15kg sve rase	300	330			280		280	280	300	270	270			270	300				300
Telad	80-160kg SM				440				330	410										
Tovljeni	80-120kg sve rase		220	200	160	160	200	150	160	120					170	180	190	160		160
Tovljeni	>120kg sve rase	160	200	140	130			130		110					150	150				
Šiježad	sve težine sve rase	240			250				180	240										240